

Etusivu > ... > Kanteen Nostaminen > Oikeusapu > Estonia

Oikeusapu

 Viro

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

Siviili- ja hallinto-oikeudellisissa asioissa oikeudenkäyntikulut muodostuvat maksusta valtiolle ja vakuudesta, todistelukuluksista (esimerkiksi todistajien kutsumiseen liittyvistä kustannuksista ja asiantuntijatodistajien palkkioista) sekä oikeudenkäynnin osapuolille ja heidän edustajilleen aiheutuneista kustannuksista, kuten asianajo- ja matkakuluista. Oikeudenkäyntikuluista vastaa menettelyn aikana se osapuoli, joka on pyytänyt kuluja aiheuttavaa toimenpidettä. Näin ollen kantaja tai hakija suorittaa maksun valtiolle nostaessaan kanteen tai tehdessään valituksen, kun taas todistajan tai asiantuntijan kutsunut osapuoli maksaa etukäteen näiden palkkiot. Kukin osapuoli on vastuussa oman edustajansa palkkioiden maksamisesta.

Oikeudenkäynnin päätteeksi hävinnyt osapuoli veloitetaan yleensä korvaamaan vastapuolelle menettelyn aikana aiheutuneet kulut. Siviilioikeudellisen kanteen hylkääminen merkitsee tavallisesti sitä, että kantajan on korvattava vastaajan oikeudenkäyntikulut. Jos taas kanne hyväksytään, vastaaja on velvollinen korvaamaan kantajalle aiheutuneet kulut. Mikäli menettelyssä päädytään sovitteluratkaisuun, kustannukset jaetaan useimmiten kyseistä ratkaisua noudattaen.

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Valtion oikeusapu

Valtion oikeusavulla tarkoitetaan asianajajan tarjoamia oikeudellisia palveluja, jotka maksetaan valtion varoista. Niitä voivat olla henkilön edustaminen tuomioistuimessa tai muussa menettelyssä, oikeudellisen asiakirjan laatiminen sekä muunlainen oikeudellinen neuvonta tai edustus. Oikeusapu on tarkoitettu ensisijaisesti luonnollisille henkilöille, jotka eivät taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan oikeudellisista asiantuntijapalveluista. Sitä voivat tarjota vain asianajajat. Päättyessään oikeusavun myöntämisestä tuomioistuin arvioi hakijan taloudellisen tilanteen, valituksen, kanteen tai hakemuksen menestymismahdollisuudet sekä käsiteltävänä olevan asian merkityksen hakijalle. Hakijan taloudellista tilannetta ei oteta huomioon tapauksissa, joissa edustajan nimeäminen on pakollista. Edustaja nimetään oikeusapujärjestelmän puitteissa aina esimerkiksi silloin, jos henkilö on epäiltynä tai syytettynä rikosoikeudenkäynnissä. Edustaja voidaan nimetä myös tapauksissa, joissa tuomioistuin katsoo sen olevan tarpeen henkilön etujen turvaamiseksi.

Oikeusavun myöntämisperusteista ja hakumenettelystä säädetään valtion oikeusavusta annetussa laissa (*Riigi õigusabi seadus*) (<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/518122023002/consolide>).

Valtion tuella tarjotaan lisäksi alustavaa oikeudellista neuvontaa kaikille Virossa asuville henkilöille, joiden keskimääräiset bruttotulot neuvonnan hakemista edeltävällä vuosineljänneksellä ovat enintään 1 200 euroa. Poikkeuksena ovat lapsen oikeuksia koskevat perheoikeudelliset asiat, joissa bruttotuloraja on 2 000 euroa. Tulokatto ei myöskään koske Viron vammaisjärjestöjen liiton (*Puuetega Inimeste Koda*) ja Viron eläkeläisyhdistysten liiton (*Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*) sopimusperusteista oikeudellista neuvontaa, jota saavat erityistarpeiset ja ikääntyneet henkilöt. Lisätietoja valtion tukemasta oikeusavusta on saatavilla Viron oikeusministeriön (*Justiitsministeerium*) verkkosivuilla

3 Millä perusteella oikeusapua voidaan myöntää?

Valtion oikeusapu

Valtion oikeusapua voivat saada luonnolliset henkilöt, jotka eivät taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan oikeudellista asiantuntijapalvelua tai jotka pystyvät maksamaan sen vain osittain tai erissä tai joiden taloudellinen tilanne ei oikeudellisen palvelun maksamisen jälkeen mahdollista perustoimeentuloa.

Oikeusapu on joko maksutonta (eli saajalla ei ole velvollisuutta maksaa takaisin valtion oikeusapumaksua ja oikeusavusta aiheutuneita kuluja) taikka osittain tai kokonaan takaisin maksettavaa (eli saajan on korvattava oikeusavun kulut osittain tai kokonaan, ellei niistä vastaa toinen henkilö tai valtio). Päätettäessään oikeusavun myöntämisestä tuomioistuimien arvioi hakijan taloudellisen tilanteen, valituksen, kanteen tai hakemuksen menestymismahdollisuudet sekä käsiteltävänä olevan asian merkityksen hakijalle. Vähäosaiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt saavat oikeusapua yleensä täysimääräisesti valtion kustannuksella.

Hakijan taloudellista tilannetta ei oteta huomioon tapauksissa, joissa edustajan nimeäminen on pakollista. Edustaja nimetään oikeusapujärjestelmän puitteissa aina esimerkiksi silloin, jos henkilö on epäiltynä tai syytettynä rikosoikeudenkäynnissä. Edustaja voidaan nimetä myös tapauksissa, joissa tuomioistuin katsoo sen olevan tarpeen henkilön etujen turvaamiseksi.

Oikeushenkilöt, jotka eivät taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan oikeudellisista palveluista, voivat saada oikeusapua saavuttaakseen ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat sääntömääräiset tavoitteensa tai muista yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Valtion oikeusapua ei myönnetä, jos

1. hakija kykenee puolustamaan omia oikeuksiaan;
2. hakijalla ei ole oikeutta, jonka suojelemiseksi hän hakee oikeusapua;
3. hakijalla on olemassa olevaa ja helposti myytävää omaisuutta, jonka avulla hän voi vastata oikeudellisten palveluiden kustannuksista, ellei tämä omaisuus ole valtion oikeusavusta annetun lain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua omaisuutta;
4. oikeudellisten palveluiden kustannusten ei oleteta ylittävän hakijan kahdella kerrottuja keskimääräisiä kuukausituloja, jotka on laskettu hakemuksen jättämistä edeltävien neljän kuukauden keskimääräisten kuukausitulojen perusteella ja joista on vähennetty verot, pakolliset vakuutusmaksut, laissa määritellyistä elatusvelvollisuuksista aiheutuvat kulut sekä kohtuulliset asumis- ja liikkumiskustannukset;
5. hakijan mahdollisuudet puolustaa oikeuksiaan ovat olosuhteiden perusteella ilmeisen vähäiset;
6. oikeusapua haetaan aineetonta vahinkoa koskevan korvausvaatimuksen esittämiseksi eikä asiaan liity pakottavaa yleistä etua;
7. riita-asia koskee hakijan liiketoimintaa eikä vaikuta hänen muihin kuin kyseiseen liiketoimintaan liittyviin oikeuksiinsa;
8. oikeusapua haetaan tavaramerkin, patentin, hyödyllisyysmallin, teollismallin, integroitujen piirien piirimallin tai muun henkisen omaisuuden suojaamiseksi, paitsi jos suojattavat oikeudet johtuvat tekijänoikeuslaista (*Autoriõiguse seadus*);
9. hakijalla on käsiteltävässä asiassa ilmeinen yhteinen etu sellaisen henkilön kanssa, jolla ei ole oikeutta oikeusapuun;
10. oikeusapua haetaan siirretyn oikeuden puolustamiseksi ja on syytä uskoa, että oikeus on siirretty hakijalle oikeusavun saamista varten;
11. hakijalle on taattu oikeudellisten palveluiden saaminen oikeusturvavakuutuksen tai pakollisen vakuutuksen kautta;
12. hyöty, joka hakijalle mahdollisesti koituu asian käsittelystä, on kohtuuttoman pieni verrattuna kustannuksiin, joita valtiolle oletetaan aiheutuvan oikeusavun antamisesta.

Alustava oikeudellinen neuvonta

Valtion tukemaa alustavaa oikeudellista neuvontaa voivat saada Virossa asuvat henkilöt, joiden keskimääräiset bruttotulot neuvonnan hakemista edeltävällä vuosineljänneksellä ovat enintään 1 200 euroa. Oikeus tuli voimaan 1. kesäkuuta 2023. Poikkeuksena ovat lapsen oikeuksia koskevat perheasiat, joissa bruttotuloraja on 2 000

euroa. Tulokatto ei myöskään koske Viron vammaisjärjestöjen liiton (*Puuetega Inimeste Koda*) ja Viron eläkeläisyhdistysten liiton (*Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*) sopimusperusteista oikeudellista neuvontaa, jota saavat erityistarpeiset ja ikääntyneet henkilöt.

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Valtion oikeusapu

Valtion oikeusapua myönnetään kaikenlaisiin tuomioistuimen menettelyihin, tuomioistuimen ulkopuolisiin menettelyihin sekä pääsääntöisesti kaikkiin oikeudellisiin kysymyksiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Maksutonta oikeusapua ei myönnetä, jos

- kyse on aineetonta vahinkoa koskevan korvausvaatimuksen esittämisestä eikä asiaan liity pakottavaa yleistä etua;
- riita-asia koskee hakijan liiketoimintaa eikä vaikuta hänen muihin kuin kyseiseen liiketoimintaan liittyviin oikeuksiinsa;
- hakemus tehdään tavaramerkin, patentin, hyödyllisyysmallin, teollismallin, integroitujen piirien piirimallin tai muun henkisen omaisuuden suojaamiseksi, paitsi jos suojattavat oikeudet johtuvat tekijänoikeuslaista.

Alustava oikeudellinen neuvonta

Alustavaa neuvontaa tarjotaan kaikilla oikeuden aloilla muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Oikeudelliseen neuvontaan ei kuulu tuomioistuimessa edustaminen tai oikeudenkäyntiasiakirjan laatiminen, ellei kyse ole seuraavista:

1. lapsen oikeuksiin liittyvät perheasiat;
2. nopeatuttua maksamismääräysmenettelyä koskevan hakemuksen jättäminen.

5 Onko kiireellisten tapauksien varalle olemassa erityismenettelyä?

Ei, tällaisia erityismenettelyjä ei ole. Käytössä olevat vaihtoehdot maksuttoman oikeusavun saamiseksi kattavat myös kiireelliset tapaukset.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Valtion oikeusapu

Lomake oikeusavun hakemista varten on saatavilla verkossa:

[Oikeusavun hakemuslomake | 91,3 KB | rtf](#)

[Hakijan taloudellisen tilanteen selvityslomake | 104,24 KB | rtf](#)

Oikeusavun hakemuslomakkeen voi ladata myös Viron asianajajaliiton (*Eesti Advokatuur*) oikeusapua käsittelevältä verkkosivustolta osoitteessa: <https://www.riigioigusabi.ee/dokumendid-2>.

Alustava oikeudellinen neuvonta

Alustavaa oikeudellista neuvontaa tarjotaan HUGO.legal-palvelun kautta. Ajanvarauksen voi tehdä ilmoittautumalla asiakkaaksi ja maksamalla 5 euron omavastuumaksun. Yhteystiedot löytyvät osoitteesta <http://www.juristaitab.ee/>. Kysymyksiä on mahdollista esittää myös sivuston [keskustelupalstalla](#). Kysymyksen lähettäminen vaatii rekisteröitymistä, jota varten tarvitaan virolainen henkilökortti.

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Valtion oikeusapua hakevan luonnollisen henkilön on liitettävä hakemukseensa allekirjoitettu selvitys taloudellisesta tilanteestaan sekä mahdolliset todisteet selvityksen tueksi. Rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyn, joka pyytää asianajajan nimeämistä, ei tarvitse esittää selvitystä taloudellisesta tilanteestaan.

Jos hakija ei asu Virossa, hänen on liitettävä oikeusapuhakemukseen asuinmaansa toimivaltaisen viranomaisen ilmoitus hakijan ja tämän perheenjäsenten tuloista kolmelta edeltävältä vuodelta. Jos viranomaisen ilmoitusta ei hakijasta riippumattomista syistä saada, valtion oikeusavusta voidaan päättää ilman sitä.

Taloudellisen tilanteen selvityslomakkeen voi ladata Viron oikeusministeriön verkkosivuilta. Lisäksi sen saa kaikista tuomioistuimista ja asianajotoimistoilta.

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Oikeusapuhakemus toimitetaan yleensä tuomioistuimelle. Hakemuksen käsittelystä vastaava tuomioistuin määräytyy seuraavasti:

- a) Jos hakija on osapuolena siviili- tai hallinto-oikeudellisessa tai rikkomusasiaa koskevassa menettelyssä, oikeusapuhakemus toimitetaan sille tuomioistuimelle, joka käsittelee asian tai jonka toimivaltaan asian käsittely kuului.
- b) Jos oikeusapua haetaan hallintotuomioistuin- tai rikkomusmenettelyyn liittyvän kannekirjelmän, hakemuksen tai valituksen laatimiseksi, oikeusapuhakemus toimitetaan sille tuomioistuimelle, joka on toimivaltainen käsittelemään kanteen, hakemuksen tai valituksen.
- c) Jos hakija tarvitsee edustajan oikeudenkäyntiä edeltävään siviilioikeudelliseen menettelyyn tai tuomioistuimen ulkopuoliseen rikkomusmenettelyyn, tai jos oikeusapua haetaan oikeudellisen asiakirjan laatimista tai muunlaista oikeudellista neuvonantoa tai edustusta varten, oikeusapuhakemus toimitetaan hakijan kotipaikan käräjäoikeudelle tai sen paikkakunnan käräjäoikeudelle, jossa tarvittavaa oikeudellista palvelua odotetaan annettavan. Muualla kuin Virossa asuvat hakijat voivat jättää hakemuksensa sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiirissä he oleskelevat.
- d) Jos hakija tarvitsee edustajan hallinto-oikeudelliseen menettelyyn, hänen on toimitettava oikeusapuhakemus kotipaikkansa hallintotuomioistuimeen tai sen paikkakunnan hallintotuomioistuimeen, jossa tarvittavaa oikeudellista palvelua odotetaan annettavan.
- e) Jos hakija on epäiltynä rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa asianajajan käyttö ei ole pakollista, eikä hän ole valinnut asianajajaa mutta haluaa sellaisen, oikeusapuhakemus toimitetaan tutkintaviranomaiselle tai syyttäjänvirastolle.
- f) Jos hakija on rikosoikeudellisessa menettelyssä vahinkoa kärsineenä osapuolena tai hakee oikeusapua siviilioikeudellisesti vastuussa olevana tai kolmantena osapuolena, oikeusavusta päättää asiaa käsittelevä tuomioistuin tai, jos kyse on rikosoikeudenkäyntiä edeltävästä menettelystä, käsiteltävässä asiassa toimivaltainen käräjäoikeus.
- g) Jos oikeusapua haetaan uudelleen käsittelymenettelyä varten, oikeusavun myöntämisestä päättää korkein oikeus.
- h) Jos hakija tarvitsee edustajan täytäntöönpanomenettelyyn, oikeusapuhakemus toimitetaan sille tuomioistuimelle, joka on toimivaltainen käsittelemään täytäntöönpanomenettelyn toteuttavan täytäntöönpanoviranomaisen toimia koskevia valituksia.

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Tietoa valtion oikeusavusta ja alustavasta oikeudellisesta neuvonnasta saa tuomioistuimilta ja asianajotoimistoilta. Asianajotoimistojen on huolehdittava siitä, että valtion oikeusapua tarvitsevat henkilöt saavat toimiston aukioloaikana maksutta selvityksen oikeusavun myöntämisperusteista ja hakumenettelyistä, joista on säädetty valtion oikeusavusta annetussa laissa. Myös alustavaa neuvontaa järjestävät tahot ovat velvollisia antamaan tietoa oikeusavun myöntämisperusteista ja hakumenettelyistä sekä tarvittaessa avustamaan oikeusapuhakemuksen täyttämässä, maksua perimättä.

Tietoa eri vaihtoehdoista valtion tukeman oikeusavun saamiseksi on saatavilla Viron oikeusministeriön (*Justiitsministeerium*) verkkosivustolla (<https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/oigusabi/riigi-toetatud-oigusabi>).

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

Valtion oikeusapu

Valtion oikeusavun hakijan on yleensä toimitettava oikeusapuhakemus (kohta 6) ja taloudellista tilannettaan koskeva selvitys (kohta 7) oikeusapuhakemuksen käsittelystä vastaavalle tuomioistuimelle (kohta 8).

Oikeusapuhakemus laaditaan viroksi tai muulla Virossa yleisesti käytetyllä kielellä (asian käsittelijä järjestää käännöksen). Hakemuksen voi tehdä myös englanniksi, jos oikeusapua hakee luonnollinen henkilö, joka asuu jossain toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai joka on jonkin toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen, tai oikeushenkilö, jonka kotipaikka on jossakin toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Menettelyissä, joissa asianajajan käyttö on lain mukaan pakollista, oikeusapua ei tarvitse erikseen hakea: jos epäilty tai syytetty ei ole palkannut itselleen asianajajaa, menettelyn toteuttavalla virkamiehellä on velvollisuus huolehtia, että tälle nimetään asianajaja.

Alustava oikeudellinen neuvonta

Alustavaa oikeudellista neuvontaa tarjotaan HUGO.legal-palvelun kautta. Ajanvarauksen voi tehdä ilmoittautumalla asiakkaaksi ja maksamalla 5 euron omavastuumaksun. Yhteystiedot löytyvät osoitteesta <http://www.juristaitab.ee/>. Kysymyksiä on mahdollista esittää myös sivuston [keskustelupalstalla](#). Kysymyksen lähettäminen vaatii rekisteröitymisen, jota varten tarvitaan virolainen henkilökortti.

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Valtion oikeusapu

Oikeusapua antavan asianajajan määrää Viron asianajajaliitto (*Eesti Advokatuur*) tutkintaviranomaisen, syyttäjänviraston tai tuomioistuimen pyynnöstä. Oikeusavun hakijalla ei ole yleensä oikeutta valita oikeusavun antajaa. Hänellä on kuitenkin oikeus pyytää tiettyä asianajajaa, jos tämä on antanut suostumuksensa olla käytettävissä oikeusapua varten. Tällöin suostumuksensa antaneen asianajajan nimi on merkittävä suoraan oikeusapuhakemukseen.

Tuomioistuimella, syyttäjänvirastolla ja tutkintaviranomaisella ei ole valtuuksia sopia asianajajan kanssa oikeusavun antamisesta tai määrätä asianajajaa antamaan oikeusapua.

Alustava oikeudellinen neuvonta

Alustavan oikeudellisen neuvonnan tarpeessa olevat henkilöt voivat valita asianajajan oman sijaintinsa ja neuvonnan alan perusteella tai hakeutua lakiasiaintoimistoon.

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Ei. Valtion oikeusapu kattaa asianajajan tai asianajotoimistoa edustavan tahon matka- ja majoituskulut, jotka aiheutuvat oikeusavun antamisen yhteydessä, sekä käännöksiin ja todisteiden esittämiseen liittyvät kustannukset. Lisäksi tuomioistuin voi asianomaisen henkilön pyynnöstä myöntää tälle oikeudenkäyntiapua, jolloin henkilö vapautetaan oikeudenkäyntikuluista kokonaan tai osittain.

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa lopuista kustannuksista?

Jos kyseessä on osittain korvattava oikeusapu tai oikeudenkäyntiapu, lopuista kustannuksista vastaa hävinnyt vastapuoli, muu henkilö tai valtio.

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Kyllä. Valtion oikeusapu kattaa valitukset, kassaatiovalitukset, menettelyllisiä päätöksiä koskevat valitukset ja

uudelleenkäsitteilyt.

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Jos tuomioistuin, tutkintaviranomainen tai syyttäjänvirasto on päättänyt myöntää oikeusapua, se voi oikeusapua antavan asianajajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan milloin tahansa arvioida uudelleen valtion oikeusavusta annetussa laissa säädetyn menettelyn mukaisesti, ovatko kyseisessä laissa säädetyt perusteet oikeusavun myöntämiselle edelleen voimassa asianomaisen hakijan osalta. Jos näin ei ole, oikeusavun antaminen voidaan lopettaa.

Jos tuomioistuin määrää oikeusavun lopettavaksi, oikeusapua antava asianajaja vapautetaan velvollisuudesta antaa oikeusapua. Tuomioistuin määrittää asianajajan pyynnöstä tämän saaman oikeusapumaksun ja tälle korvattavat oikeusavun antamisesta aiheutuneet kulut. Samalla tuomioistuin määrittää, onko oikeusavun saajalla velvollisuus korvata valtiolle kokonaan tai osittain se määrä, jonka valtio maksaa asianajajalle.

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Oikeusavun epäämispäätökseen voidaan hakea muutosta asianomaista tuomioistuinmenettelyä koskevassa laissa säädetyn menettelyn mukaisesti.

17 Keskeyttääkö oikeusapuhakemus vanhentumisajan kulumisen?

Ei.

Lisätietoja

Lisätietoja Viron maksuttomasta oikeusapujärjestelmästä saa oikeusministeriöltä osoitteesta:

Oikeusministeriö (*Justiitsministeerium*)

Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinna

Puhelin: (+372) 620 8100

Sähköposti: info@just.ee

■ Päivitetty viimeksi: 25/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.